СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 179. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 4 серпня 1933. VOL. XLI. No. 179. Jersey City, N. J., Friday, August 4, 1933. THREE CENTS.

ЗАХОДИ КОЛО ПОКІНЧЕННЯ ВУГЛЕВОГО СТРАЙКУ.

УРЯД БЕРЕТЬСЯ ЗА ПОСЕРЕДНИКА.

ВАШИНҐТОН. — Стейтові війська вдержують спокій у навіщених страйком околицях мягкого вугля. Військо вставило машинові кріси на критичних пунктах, і середа проминула без бійок між майнерами й страйкарами й без бійок між страйкарами й копальняними сторожами.

Підприємства замкнули роботу в усіх копальнях мягкого вугля до часу, поки робітники, себто страйколоми, не будуть захоронені.

В округ мягкого вугля приїжджав літаком ґенерал Джансон, адміністратор відбудови краю. Зараз по своїм повороті до Вашингтону він покликав сюди Мозеса, президента підприємства Фрик Кок Ко., котра є філією сталевого підприємства Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен, і котра є найбільше причетним до страйку підприємством. Як тільки Мозес приїхав до Вашингтону, він, Джансон і губернатор Піншов та представник майнарської юнії відбули тайну конференцію, як можна догадуватися, в справі покінчення страйку майнерів мягкого вугля.

Участь Мозеса в цій конференції замітна головно через те, що тільки два дні тому він не хотів говорити з губернатором Піншовом, коли цей просив його на конференцію в справі вуглевого страйку.

Страйк перебиває переслухання в справі кодексу для мягкого вугля.

КОДЕКС ДЛЯ БАНКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Яких 14,000 банків згодилися на новий кодекс для банків про довготу робучого дня та заплату. Кодекс нормує працю яких 750,000 робітників, занятих у банках, зорганізованих у „Товариство Американських Банкирів". До цього товариства прилучаться незадово інші банки, не звязані з товариством, котрих є коло 6,000.

Рівночасно приняли кодекси для себе інші промисли, а саме: промисл електричних виробів, радіовий, ткацький, виріб штучного волокна, які разом наймають коло чверть міліона робітників.

МОЛОЧАРСЬКИЙ СТРАЙК У НЮЙОРСЬКОМУ СТЕЙТІ.

БУНВІЛ (Ню Йорк). — У середу почався в стейті молочарський страйк, яким продукуючі молоко фармери пробують заставити Стейтову Раду Контролі Молока встановити одностайну ціну на все молоко у висоті півпята цента.

До страйку приступили негайно фармери, звязані в організацію „Емпайр Дейріменс Асосіейшен". Перший день страйку зазначився нападами страйкуючих фармерів на тяґарові вози, що везли молоко й сметану. Страйкарі вилляли в рови багато молока. Стейтова поліція боронила страйколомів. Прийшло до бійок між страйкарами, з одного боку, і між страколомами й поліцією з другого.

Тепер страйкарі дістали поміч від старої організації молочарів, Рутленд Кооператів Асосіейшен, яка заявила, що вона викличе страйк своїх 6,000 членів, якщо Стейтова Рада не пристане на домагання страйкарів. Та Стейтова Рада Контролі Молока каже, що вона не дасться застрашити страйком і що новий плян приїме тільки тоді, коли він буде кращий від дотеперішнього пляну, який полягає на клясифікації молока.

ПІДВИЩУЮТЬ ЗАПЛАТУ ДИПЛЬОМАТІВ ЧЕРЕЗ ОБНИЖЕННЯ ДОЛЯРА.

ВАШИНҐТОН. — З огляду на те, що останніми часами вартість доляра в чужих грошах поважно впала, департамент стейту підніс платні американських дипльоматів.

Підвишки не всюди однакові пересічно вони виносять коло 25 процентів.

УРЯД ДАЛІ ЗАГОСТРЮЄ КАМПАНІЮ ПРОТИ РЕКЕТІРСТВА.

ВАШИНҐТОН. — Щоби скріпити кампанію федерального уряду проти рекетірства взагалі, а проти викрадення осіб спеціяльно, президент Рузвелт звільнив Реймонда Молія від обовязків асистента секретаря стейту та приказав йому повести негайно спеціяльні досліди над способами запобігання тим злочинам.

Рівночасно президент дав до зрозуміння ґазетярам, що ця постанова не значить, що Молі має покинути департамент стейту, як про це ходили від якогось часу вперті чутки, злучені з чутками про непорозуміння між секретарем стейту Голом та його асистентом Молієм.

БАНДИТСЬКИЙ НАПАД НА МІСТО.

КОФІВІЛ (Канзас). — Банда розбишак, узброєна в машинові кріси, напала на це місто, звязала 15 мущин та 4 жінки, захопила місцевий банк, вивезла з банку цілу касу банку та втекла на автах.

Громадяни зорганізували зараз погоню, до якої приступили добровольці з околичних сіл. Стейтовий губернатор викликав для погоні відділ стейтового війська. Число грабіжників подають ріжно, від 5 до 12 осіб.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

ДЛЯ ВП. ВІДДІЛОВИХ СЕКРЕТАРІВ І ВСІХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА В СПРАВІ СОЮЗОВИХ ЛІКАРІВ.

Згідно з ухвалою 18-тої конвенції У. Н. Союза У. Н. Союз покриватиме тепер самий кошти за лікарські оглядини кождого новоступаючого члена до У. Н. Союза.

У висліді дискусії, яка велася на надзвичайних зборах головного уряду У. Н. Союза в липні ц. р., запало рішення, щоби головний екзекутивний комітет виготовив відповідну резолюцію в тій справі та подав її до відома відділових секретарів.

РЕЗОЛЮЦІЯ:

1. Поручається відділовим секретарям, щоби вони по своїх місцевостях, порозумівшися між собою, скликали в найближчому часі спільні збори, на які повинні явитись відпоручник усіх Союзових відділів дотичної місцевости.

2. На тих зборах треба вибрати такого лікаря, котрий на думку більшости присутніх відпоручників відділів буде найкраще відповідати тим вимогам, які ставиться до лікарів асекураційних компаній.

3. Першенство у виборі повинні мати українські лікарі, члени Союза, якщо такі лікарі в даній місцевости знаходяться.

4. По великих містах, як Ню Йорк, Шікаго, Филаделфія, Дітройт, Клівленд, де через велику віддаль справа одного лікаря може бути получена з невигодами для членів, можна вибирати відразу двох лікарів.

5. По виборі лікаря треба негайно повідомити головну канцелярію У. Н. Союза про імя і назвище та адресу дотичного лікаря, як також про висоту умовленої заплати.

6. Тому, що У. Н. Союз платитиме лікарям за кождого члена зокрема, а не даватиме якоїсь згори означеної сталої місячної чи квартальної винагороди, то відповідно до тої постанови треба умовлятися з дотичними лікарями.

7. На випадок відкинення лікарем кандидата на члена, У. Н. Союз платитиме також і за лікарські оглядини такого непринятого члена.

8. Винагорода лікаря за одні лікарські оглядини не повинна перевищати суми $2.00.

Д. Галичин, гол. рек. секретар.

ПОСОЛ МАЛИНА ОРГАНІЗУЄ СЛАВЯНСЬКУ ЛІҐУ.

Іван Е. Малина, український член палати послів пенсилвенійської стейтової леґіслятури, обїздив недавно стейт з цілю політичної організації людей славянського походження. Він відвідав 50 повітів стейту (їх усіх є 67) і говорив на багатьох зборах, переконуючи слухачів, що Славяни через свою незорганізованість не мають у стейті належної поваги й впливу. Опісля відбував конференції з священиками й світськими людьми в справі організації Славян у Панславянську Ліґу. Він стрінувся правильно з ентузіястичним приняттям своїх плянів.

ВІРНО ЛЮБИТЬ.

Анна Качановська з Коломиї зраджувала часто свого чоловіка Романа, та він усе прощав їй. За намовою любовника-злодія, Мих. Жибчина, всипала Качановська чоловікови стрихніни до кави. Хоч стрихніни було стільки, що могло нею втруїтися більше людей, Качановський видужав. Суд засудив Жибчина на 9 літ, Качановську на 6 літ. Після присуду Качановський сказав, що прощає жінці, бо вірно її любить, і розплакався.

ВИПАЛИЛА ОЧІ.

В ревієвім театрику „Міньон" у Варшаві підчас вистави 57-літня Сабіна Ванда Лео виляла сільну кислоту в лице 70-літньому земельному властникови Хважинському. При цьому попарила й чотирох сусідів Хважинського. Хважинський осліп. У поліції зізнала, що була довгі літа господинею у Хважинського, а що він її відправив, пімстилася на ньому.

ВИЧИЩУЮТЬ КОЛГОСПИ І МІЛІЦІЮ.

На радянській Білорусі почали, як повідомляють з Минська, масово „вичищувати" службовиків та керманичів колгоспів, кооператив і установ. Кількадесятьох службовиків звільнили. Переводять теж „чистку" в минській і провінціональній міліції, з якої звільнили теж кільканацять осіб.

СТЯЛИ ГОЛОВИ ЧОТИРОМ КОМУНІСТАМ.

На постанову суду в Гамбурґу стято голови чотиром комуністам за те, що нібито вони 17 липня 1932 р. брали участь у сутичці комуністичних боєвих дружин з гітлерівськими боєвиками, коли то вбито кількох гітлерівців. В Берліні арештовано 46 осіб, які поліція обвинувачує в розкиданю летючок, направлених проти гітлерівської влади. Пруський уряд домагається, щоб усі державні урядовці й пенсіоністи в протягу трох днів підписали заяви, що вони нічого спільного не мають з соціялістичними партіями.

„ДУХ" НА ЗАМАРСТИНОВІ.

Торговець овочів зі Замарстинова, Фішльовіц, випав недавно з залізничого ваґону біля Жовкви. Його забрали до шпиталю. Фішльовіцева спільник сказав Фішльовіцевій жінці, що її чоловік помер. Коли ж нічю на суботу Фішльовіц прийшов до дому та застукав до вікна, жінка злякалася, бо вірила, що то прийшов дух її чоловіка. Кричала, щоби забрався назад до гробу, а коли дух не відступав від вікна, впала непритомна на землю та при цьому розбила собі голову. В грізному стані відвезли її до шпиталю.

ПО СКАРБ З РАДЯНСЬКОГО СОЮЗА ДО ПОЛЬЩІ.

В районі Томашевич на Виленщині придержала прикордонна сторожа якогось Козлова та Кошуна, з витебської округи, що йшли з джаганами й сокирами до Польщі. У слідстві заявили вони, що ще в 1920 р., коли большевики були на Виленщині, закопали вони з доручення одного комісаря великий скарб і тепер вибрались по нього. Оба аматори на скарб мали при собі теж плян, де його закопали, але коли вислали з ними вояків і згадане у пляні місце розкопали, не знайшли нічого, хоч Козлов присягав, що памятає докладно місце й особи, а може комісар пізніше вибрав скарб сам. Пошукавши на спілку з цікавими скарбокопами ще кілька днів без висліду, вільсько відставило їх назад до Радянського Союза.

ФРАНЦІЯ ВИГАНЯЄ КИТАЙЦІВ З ОСТРОВІВ.

Після захоплення Францією сімох островів, положених між Французьким Індокитаєм та Філіпінами, які Франція вважала дотепер, що вони не мають державної приналежности, вона старається закріпити своє панування там. Острови ці були заселені китайськими рибалками й Китай уважав їх за свої. Французька влада наказала всім Китайцям негайно забратися з островів. Китайський уряд заявить протест проти окупації цих островів Францією.

МАРІЯ СОКІЛ У ВІДЕНСЬКІЙ ОПЕРІ.

Марія Сокіл мала підчас свого останнього двотижневого побуту у Відні подвійний успіх: крім великого відзначення, яке дістала на співацькому „Міжнародньому конкурсі", їй запропонували низку гостинних виступів у віденській Опері. Перший виступ відбудеться мабуть у партії „Мадам Ботерфлай". Крім цього запросили п. Сокіл також як солістку великого симфонічного концерту віденської фільгармонії, який відбудеться в січні 1934 р. під орудою відомого паризького діріґента Бутнікова.

ЖИДИ ВСЮДИ СПЕКУЛЮЮТЬ.

Німецька ґазета (гітлерівська) „Аріші Рундшав" пише, що польські Жиди часто самі зачіпають гітлерівців так довго, аж вони, розющені таким поступованням Жидів, почнають їх бити. Трохи потурбовані Жиди засівжа біжать до польського консуляту, а цей зараз снставляє їм безплатні пашпорти і дарові білети на подорож до Польщі. І ця ґазета пише так: „А котрий Жид не хоче дарем виїхати?" Тому навмисно атакують гітлерівців, щоби їх били. — Як видно з того, Жиди спекулюють завжди і всюди, щоб інтерес ішов і був матеріяльний зиск. Бо хоч трохи їх гітлерівці потурбують, за день-два побої присохнуть, а за це скорше дістануться до Польщі, і то даром та в чести, як ті, що потерпіли від гітлерівців.

НЕВДАЛІ ЖНИВА В РАДЯНЩИНІ

РАДЯНСЬКА ВЛАДА НЕ ПІДГОТОВИЛАСЯ ДО ЖНИВ І ТЕПЕР ЗНАЧНА ЧАСТИНА ВРОЖАЮ ПРОПАДЕ.

МОСКВА (СССР). — Радянська преса, а особливо газета „Правда", подає, що вже на початках жнив виявилося, що колхози, совхози й т. д. зовсім не підготовлені до жнив. Хліборобські машини не були на час направлені, а ті, що були направлені, відразу знову попсувалися через кепську направу. Від самих початків жнив також виявилося невміле керування косовицею збіжа, бо деяке збіже було скошене недосліле і тепер пріє та псується в копицях, а деяке було допущене до перестою й обсипалося підчас косовиці. Збіже в багатьох випадках не повязане в снопи й не складене в копиці, а лишилося на полі, де його нищать ріжні шкідники, або воно вивітрює й мочиться на дощі, або пересихає на сонці.

Крім того приходять відомости, які показують, що дуже мало скошено збіжа відповідно до відомостей про засіви. Є кілька головних причин таких невдалих жнив, а особливо на півдні, в найурожайніших районах. Перша причина: невміння й незнання комуністичної влади в господарствах, якої відпоручники керують на місцях, призначені на становище по партійному принципу, а не за їх знання хліборобства. Далі, брак справних хліборобських машин у відповідній скількости, погана направа попсутих машин, брак людей, що вміють оперувати машинами, недостача скрізь нафти, оливи та інших середників, потрібних для праці машин. Потреті, вправні хлібороби, в числі більше як 10,000,000, зігнані зі своїх господарств підчас колективізації й тепер знаходяться на засланню далеко від своєї землі, або зігнані до праці у фабриках, по майнах й т. п., де вони також не дають користи, бо не є фаховими робітниками.

Крім того довгою голодівкою та недоїданням селянське населення так виснажене, що тепер праця в полі дуже мляво, не маючи сил до важкої праці в жнива. Все це малює перед радянщиною дуже сумну перспективу щодо задоволення населення харчами, хоч большевицька преса твердить, що держави здають тепер збіже в повній скількости, передбаченій плянами.

НАВІТЬ КАРАСИНИ НЕМА.

МОСКВА (СССР). — Большевицька влада знову має новий „ударний-фронт", а саме карасиновий. Виявилося, що населення міст і сіл не має карасини (нафти) для палення в лямпах та для інших потреб. Тому на карасину заводять спеціяльні картки і її будуть продавати населенню в дуже обмеженій скількости й по небувало високій ціні.

БОРОНЯТЬ АВСТРІЮ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Стало відомо, що Анґлія Франція й Італія доручили своїм послам у Берліні звернути увагу урядови Гітлера на пропаґанду, яку Німці провадять в Австрії при помочі літаків та радія проти австрійського уряду. Ці держави мають зазначити Німеччині, що в такому поступовані гітлерівців вони вбачають порушення принципів почвірного порозуміння, яке щойно підписане.

Кажуть, що подібну заяву збираються зробити й інші держави, які тепер шукають до того певних правних основ. Разом з тим британський уряд хоче перевести докладне дохоження в справі „приватної" спроби замовити німецьким міністром авіяції, Ґерінґом, анґлійських воєнних літаків для „потреб німецької поліції". Як відомо, Анґлія таких літаків не продала.

БОРОТЬБА ПРОТИ СЕРЕДНЬОВІЧНОГО ЗАКОНА.

ЛОНДОН (Анґлія). — Десять тисяч фармерів у південній Анґлії вийшли на страйк і на боротьбу проти того, що їм доводиться платити на церкви та монастирі спеціяльний податок у сумі одної десятини всіх доходів з їх господарки. Закон цей був впроваджений ще королем Генриком VIII. Тепер такий податок сягає суми приблизно 3,000,000 фунтів стерлінґів.

В цьому році анґлійські фармери настільки збідніли, що вони не в силі платити цього середньовічного податку. Влада почала була переводити лІцитацію частини фармерського майна для плачення цього податку. Фармери обєдналися для спільної боротьби й деякі фарми тепер обернено в кріпости з виритими довкола шанцями й електричними дротами. Це стривожило владу й вона вже шукає виходу з того становища, бо опинилася перед бунтом десять тисяч селян.

ҐАНДІ ЗНОВ У ВЯЗНИЦІ.

ПУНА (Індія). — Ґандія знову привезли до місцевої вязниці, де його будуть тримати з трицятьма прибічниками. Ґанді в цій вязниці користується певною свободою й живе на становищі „приватного" арештанта.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БОРОТЬБА ПРОТИ ВИКРАДАННЯ ОСІБ

Справжня филя злочинів викрадання осіб, що наповняють цілі шпальти ґазет кождого дня, нарешті викликали відпір зі сторони громадянства й уряду. З усіх усюдів говорять про потребу насильного поставлення тами цій повені. Нема дня, щоби не говорив про це федеральний уряд у Вашинґтоні та стейтові уряди по ріжних стейтах. Ці заходи кидають незвичайно повчаюче світло на громадські справи.

Наперед кидається в очі самий факт, що уряди беруться душити злочини, а громадянство цій кампанії щиро пособляє. Ці злочинці — це давно відомі американській суспільности пачкарі алькогольних напитків. Пачкування алькоголю було теж злочином, але до карання бутлеґерів громадянство не хотіло прикладати рук. Це перша наука з кампанії проти „кіднепер"-ів (викрадувачів): боротьба уряду проти злочину може піти успішно тільки тоді, коли за таку боротьбу стоїть громадянство.

Звичайно першим засобом боротьби, що кидається відразу в очі, це загострення кари за викрадення особи. Коли пригадати собі подробиці викрадення сина Линдберґа, то ніхто не може дуже цьому дивуватися, що смерть уважають найкращим способом відстрашування злочинців від наміреного викрадення. Та люди, котрі знають щось більше про те, які наслідки потягає за собою легкодушне встановлювання кари смерти, пригадують, що кара смерти легко робить зі злочинців мучеників чи героїв, викликає для них у громадянстві симпатії, які звязують руки уряду в боротьбі проти злочину.

Коли викрадення особи не скінчилося смертю особи, то лави присяжних суддів, знаючи, що за присудом іде кара смерти, звичайно не хочуть засуджувати обжалованих, і тому в таких випадках злочинці часто виходять непокарані.

Накінець, злочин викрадання особи часто вдається через спеціяльні умовини цього злочину, а саме через те, що родина викраденого, як їй загрозити смертю викраденого, звичайно буде укладатися зі злочинцями, стаючи в цей спосіб помічниками злочинців. Уряд розуміє, що таке поведення родини найбільше пособляє злочинови викрадання осіб, і уряд пробує накладати грубі кари також на таких кревняків чи приятелів викраденого. Та переговори родини викраденого з викрадачами є зовсім природна річ, і ледви чи законови вдасться це зломити. Що більше, якраз такі кари можуть легко зробити закон серед громадянства таким непопулярним, що його трактуватимуть так, як трактовано закон проти виробу, перевозу й продажі алькоголю.

Закона треба, але його уложення вимагає розумного поміркування.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

I.

На Великій Україні голод, справжній голод з усіма його фізичними й моральними страховищами. Його можна було чекати ще за 2—3 роки, поки він опанував би майже всю територію України, але він виявився вже тепер, і большевицька преса сама мусить визнати його грізне панування. Це нещастя цілої країни міліонів людей не викликане якимись фізичними причинами: чи недородом, чи кліматичними умовинами; **ні, він утворений штучно тими політичними умовинами, в яких перебуває український народ під владою московських большевиків.**

Ми приведемо тут тільки відомости про сільське господарство з самої радянської преси, починаючи від 1931 р.; так: „Молод. Большев. 9. 10. 1931, ч. 109, пише, що до осіннього засіву нітхо не підготовлений і що Наркомзем бачить в перебігу осіннього засіву на Україні серіозну небезпеку. Плян осіннього засіву (по пятилітці) виконано лише на 65.3%; усі терміни для засіву вже минули. В половині жовтня найгірше стоїть справа на Правобережній Україні. Ті колгоспи, що їх обслуговують машини та трактори, виконали річний плян лише на 61.3%. Населення вже голодне й краде хліб, де тільки може, й переховує, щоб не забрала його влада, яка з свого боку вимагає від своїх партійних і комсомольних робітників завзятої боротьби з населенням і тими „куркулями" *), що здаються большевицькому урядові головними його ворогами. — („Пролетарська Правда", ч. 220, з 27. 9. 1931).

Те саме чули ми від утікачів придністрянських. Люди ховають хліб в полову, в солому, вперто не здають його, бо самим нема що їсти і влада знову вимагає суворої кари для тих, хто потурає „куркулеви". („Рад. Село" 26. 9. 1931, ч. 832).

В листопаді ті самі нарікання, що Україна не виконує пляну пятилітки (усього виконано на 65.6%. Колгоспні господарства на 75.7%, „куркульські" 77.2%, одноосібні 63,3%. — („Комсом. України" ч. 258, 12. 11. 1931).

В крадіжі хліба доводиться пресі обвинувачувати не лише „куркулів", а й колгоспні господарства: так у несвязькому радгоспі знайдено в полові понад 50 цетнарів пшениці, в бовтизькому радгоспі показано було 1184 ц. зерна, а їх знайдено 1456 ц. — (Роб. ґазета „Пролетар", ч. 249, 30. 10. 1931).

В той саме час, коли вже голодне населення під страхом смерти ховає й краде хліб, на його очах цей дорогий хліб вивозять до Москви, до Ленінграду, бо „пролетарські центри чекають на хліб, на городину з України". — („Роб. Пролетар", ч. 266, 1931).

В синельниковому районі пролетарам Москви вислано 30 ваґонів хліба, 15 ваґонів городини. — („Комуніст", ч. 307, 6. 11. 1931).

І легко можна зрозуміти, як катастрофально лунає це повідомлення, що в листопаді 1931 р. залишились незасіяними 682,200 га. І в грудні вже стає відомим, що Україна не виконала пляну хлібозаготівлі; Лівобережна лише на 69.8%, Полісся на 54.3%, Правобережна — 38.1%, Степ 38.7%. І в розпуці большевицька влада, цілком несвідома в аґрономії, видає наказ орати на зяб по снігу! („Рад. Село", 29. XI. 1931, ч. 851) і дивується, що „куркулі" цілком відмовились орати по снігу холодну замерзлу землю. Влада засилає скрізь перевірочні комісії, які мусять переконатися, що не одні „куркулі" завинили в катастрофальному стані господарства. Комісії виявили жахливе безладдя та злочини відносно державного майна, а саме: надзвичайно великі втрати підчас збирання хліба та його молотьби й перевозки; хліб так кепсько виготовлюється, що не має вигляду хліба. Є відомости, що селяни нищать коней, щоб перешкодити вивозови хліба. Врожаї зменшуються, записи ведуться неправильно; керовники радгоспів розглядали обовязок здавання зерна державі як другорядне завдання, після цілковитого задоволення потреб свого радгоспа; якість обробки землі незадовольняюча; ніщо не роиться, щоби підвищити її врожанійсть. Трактори ломаються від цілком невмілого їх вживання. Не дивно, що такий хід хлібозаготівлі турбує московський уряд, бо Україна мала дати радянському урядови 60% збіжа на цілий ССРР, біля 800,000,000 пудів.— („Комуніст", ч. 337, 8. XII. 1931).

Південна Україна, яка досі постачала найбільше збіжа, подала в р. 1931 42% визначеної по пляні пятилітки. І от на Київщину в смілянський район засилають 60 буксірних бриґад з 3,000 найкращих збирачів хліба — цебто просто кажуть — „бий, ріж, стріляй, а хліб подавай, Україно, бо тиж Совітська кольонія, ти мусиш годувати свого пана, мусиш годувати увесь Союз Совітський".

Недурнож пан Касіор на Всеукр. Партконференції в Харкові так солодко виспівує в своїй промові („Вісти, ч. 159, 15. VII. 1931. („Україна є країна необмежних можливостей. У нас чудова земля). А що ви з неї зробили—питаємо ми?), людність, що має великий досвід в провадженні сільського господарства, велика товаровість зернового господарства від України, що відограє вирішальну ролю в сільському господарстві Союзу („Пролет. Правда", ч. 160, 15. VII. 1931). В липні на III. Партконференції Молотов підкреслює винятково велике значіння України в сільському господарстві Совіт. Союзу. Піднесення сільського господарства колгоспів та радгоспів на Україні має не лише економічну, а й політичну вагу. Партія має право вимагати"... і т. п.

А вже в квітні 1932 р. преса Радянська пише („Пролет. Правда", ч. 77, 1932 р.). Насіння на весняний засів не вистарчає на 50%, населення краде насіння, щоб не вмерти від голоду, а до початку сівби зосталось лише 8—10 днів і летять прикази: в Степу „зробити засів за 6—7 днів", а в Лісостеп за 10 днів. — („Рад. Село", ч. 878, 1932).

В липні вже відомо, що засівна площа на Україні зменшилася 4½ разу. Величезні втрати хліба та його крадіж в степових районах; 20—40—50% врожаю залишилося на полі часто незібраного, часто незвезеного. На засіяних площах росте „падалиця", і п. Скрипник визнає в цілій визці районів, сіл, колгоспів стан загрозливий, в харчовому стані ганебний величезний прорив". Врожайність чудових земель України, що годувала своєю пшеницею усю Европу, на 5—10 цент. з одного га., а може вільно давати 17—20 ц. Якщо в 1931 р. загинуло 150—200 міліонів пудів хліба, то бояться тогож і в цьому році. Хліб осипається на полі і часто ані керовники сельради, ані партійні та комсомольські орґанізації не вміють боротися з цими неладами.— („Рад. Село", ч. 198, 22. VIII., 1931).

На Харківщині з призначеного пляну виконано 3.8%; на Дніпропетровщині 8.5%; в одеському районі 25.8%. На землях миколаєвського зерноградгоспу осипалось хліба на 2,252 га. — („Комуніст", 3. IX, 1932).

Псують машини, ломають трактори. Зерно спускають в полову, в солому, колоски зрізують та їдять їх тутже. — („Пролет. Правда", ч. 159, 14. VII. 1932).

(Кінець буде).

*) Слово „куркуль" далеко не означає того селянина кулака, або павука, який мав колись велике майно і використовував на свою вигоду селянську бідноту. Це звичайний селянин середняк в економічному відношенню, але досить досвідчений хлібороб і досить свідомий, щоб розбиратися в шкідливих для селянства виступах большевицької влади. Крім того найменший опір селянина, випадкова сварка з комсомольцем або іншим партійним діячем, вже накладають на звичайного селянина страшну кличку „куркуля", яка ставить людину поза законом, ставить її першою на чергу до розстрілу, до конфіскації останнього добра, чию жінку і дітей виганяють з хати без одежи, без шматка хліба.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться 5 серпня в годині 7.30 ввечір, в гали під ч. 435 Мейн ул. Просимо членів і členиць явитись на час, як також щоб всі довгуючі члени вирівнали свої вкладки. За довгуючих членів відділ не буде висилати вкладок до гол. канцелярії У. Н. Союза. — Іван Ґабридович, предс.; Гнат Ничка, кас.; Іван Ількович, секр.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний член відділу 282 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені запомоги з фонду запомогового в сумі $25, що в моїй недузі і в критичнім стані було для мене великою допомогою.

Павло Кіналь,
Сиракюз, Н. Й.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ШАНСИ ГРИ НА БІРЖІ.

Карло Шустер, професор математики в Стейтовій Колеґії Вчителів у Трентоні, Ню Джерзи, обчислив математично, який „ченс" маємо ми, граючи на біржі.

Отже відповідно до цих обчислень, звичайний смертельник, що грає на біржі, має 1 „ченс" на 12 вийти з біржі з виграною. Значить, йому 12 разів „лекше" стратити, ніж виграти. Та проте є ще багато людей, котрі далі грають на біржі. І будуть грати після того, як професор Шустер обчислив, що їх шанси виграної стоять дуже слабо.

ДОБРІ Й ЗЛІ ШАНСИ.

Є люди, які дивляться на обезпечення в запомоговій орґанізації, як на щось у роді льотерії, як на щось у роді гри щастя.

Та нині обезпечення вже поставлене на таких солідних наукових підставах, що там уже нема нічого з гри щастя. Правда, коли брати під увагу дві людини, то котра з них скорше умре, це залежить від припадку; але коли брати масу людей, то там уже нема припадку, скільки людей умре протягом даного часу.

Не треба було аж професора Шустера, щоб обчислити, які шанси має член запомогової орґанізації дістати свою допомогу. Запомогові орґанізації підлягають стейтовій контролі, котра стверджує на підставі розрахунку, які шанси має член дістати обіцяну йому запомогу.

Стейтова контроля каже, що виплатність У. Н. Союза виносить 117 процентів. Це значить, що кождий член У. Н. Союза має більше ніж сто процентів певности, що він дістане свою допомогу.

Та всетаки стрічаємо людей, котрі не обезпечуються в У. Н. Союзі, де їх шанси виграної є 12 на 12, а йдуть грати на біржу, де шанси виграної є 1 на 12.

ТЕЖ НАСЛІДКИ БЕЗРОБІТТЯ.

Не вважаючи на те, що федеральний уряд уже занявся волокитством дітвори, діти, хлопці й дівчата, як кажуть залізничники, подорожують багато більше, ніж рік тому.

Багато дітей подорожують без білета залізницями, але багато більше подорожують, „киваючи великим пальцем поза себе".

Чи діти, що навчилися волокитства, легко стануть осілими людьми? Це питання вже нині займає уми поважних суспільних діячів.

ЧИ Й ЦЕ ЦІКАВЕ?

Для тих, що люблять підносити домагання зробити ґазету цікавішою, отся подія насуває цікаву проблєму. В Асбері Парку, в стейті Ню Джерзи, почався річний бриджовий турній. Яка сотня грачів приступила до першої гри. Кожда партія буде викресляти тих, що програли, а ті, що будуть вигравати, будуть далі грати, поки їх теж не викреслять.

Американські ґазети подають довгі рапорти з того турнію. „Ню Йорк Таймс", наприклад, подає на видному місці цілу шпальту новинок про згаданий турній. Він описує відкриття турнію, описує місце, одіж грачів і грачок, ба навіть подає перебіг деяких рідких партій.

Нема сумніву, що ця шпальта знайде багато читачів, може більше ніж рапорт міс Перкінс про умовини праці в сталевім промислі, хоч умовини праці в сталевім промислі це без порівнання важніша справа, ніж бриджовий турній. Отже коли донесення про бриджовий турній цікаве, то чи треба робити ґазету цікавою на спосіб „Ню Йорк Таймсу"?

ДЛЯ ВИХОВАННЯ І НАУКИ

„Думайте, читайте!"
Т. Шевченко.

„Розжеврене серце святим почуттям
Отак загартуй ти холодним знанням.
І радісно серце задзвонить мов дзвін,
Щоб дати до чину ритмічний розгін".

Молодь і книжка.

В життї націй та одиниць рішаючим, моторичним чинником є ірраціональні (безрозумові), психо-волеві енерґії й сили. Стихійна, підсвідома воля життя, боротьби, росту є джерелом, ядром і нервом всіх актів (чинів, виявів) життя. Ця стихійна воля має напрям, рух, гін завсіди вперед, все дальше, все вгору, нестримна, непереможна, неспокійна, ненаситна. Розум (інтелект) стоїть на послугах ірраціональної волі, дає їй окреслену форму, докладно означує ціль, освітлює і вказує шлях до цілі, справляє у відповідне русло і контролює та доповнює її чинности. Він є її очима і руками.

Тому в життї є конечне співділання і співзвучність ірраціональних (безрозумових) і раціональних (розумових) сил, з перевагою перших і мусить бути гармонія між почуваннями і розумом, між містикою і знанням. Бо поет чи музик мусить мати і талант натхніння, волю творити і мусить мати відповідне знання, техніку, щоб це своє душевне розположення належно використати, зачарувати в слово чи втілити в звуки. Одначе знання, книжка і просвіта це неодинока наша сила і ціль, як уважали в добі всевладства „чистого розуму", але один із засобів пізнання, використання й опанування нашого внутрішнього і зовнішнього світа. Навіть щоби набути само знання, треба в першу чергу хотіти й мати силу і витревалість характеру, щоби це осягнути, та ідею, для якої цілі це робимо. Тому в життї треба крім сили волі, непереможного „хочу" і тугости характеру, також глибокої інтеліґенції та основної, широкої освіти і знання.

„Знання, — як пише Ґ. Жентіле, — не розуміють вже нині як холодного, чистого витвору розуму, але як свідомість, що охоплює цілу людську особовість підносить її, входить з нею у вічний ритм безконечного розвитку. Знання не є вже чистою контемпляцією (замкненим у собі розумуванням), але свідомістю себе, яку людина набуває і при помочі якої самоздійснюється. Завдяки цьому знання не є вже прикрасою й умеблюванням ума, чужим його істоті, але є культурою, формуванням тогож ума". А дальше: „Тому тверджу, що ані школа, ані наука не мають знання, яке би було анаціональним". Бо кожня національність має свій власний питомий не лише духовий, але також інтелектуальний круг заінтересовань і творчости. Хоч вона користає з вікових надбань інших націй, одначе все це приймає вона, перетоплює і розуміє по свойому, залежно від свойого душевно-волевого наставлення та інтелєктуального розвитку і рівня своїх потреб, ідей та прямовань. Тому то під тим кутом треба глядіти на науку і знання. Корисне і потрібне знання має собі молодь сама здобути, між іншим, при помочі пильного студіювання й основного читання та передумування прочитаного, книжок. Книжка не лише має дати знання, але має в першу чергу виховувати, впливати на розвій душі, на вироблювання характеру. Вона має розбуджувати жагуче хотіння жити, боротися, здобувати, перемагати, защіплювати та закріплювати високі почування, ширити нові ідеї, нові творчі задуми, поширювати і поглиблювати основи й обрій світогляду, розвивати уяву, виробляти бистру, критичну думку, вказувати засади і напрямні моралі. Книжка має бути вірним живим відзеркаленням життя, приготовляти і вводити в життя та служити життю, творити образ життя, натхненого духом борні, опроміненого сонцем ідеї, повного ритму кипучого чину. Таких поетів, письменників, мислителів і творців нам треба, що далиб молоді таку книжку. „О, якби пісню вдать палку, надхнену, що міліони порива з собою, окрилює, веде на путь спасенну"...

З одної сторони добрі і відповідні книжки бодай почасти заспокоюють жагучі, молодечі прагнення повного, бурхливого життя, насолоди ризиком, шукання пригод, мандрівок, далеких країв, сміливих, очайдушних змагань і подвигів. З другого сторони ці книжки дають зясування ріжних життєвих питань і проблєм національних, суспільних, політичних психольоґічних, фільософічних, етичних і т. д., яких розвязки шукає неспокійний молодечий ум. Юнак — серцем поет, волею конквістадор (завойовник), розумом — фільософ. Книжка має стати кормом душі, серця й ума та заспокоїти голод знання.

Зі сторінок книжок дивляться на нас віки, визирає воля і думка тисячеліть, промовляють великі творці та уми, розгортаються образи минулого, проходить фільма сучасного, горять і поривають візії (привиди) майбутнього. При помочі книжок маємо можність навязати духовий звязок із великими людьми і мислителями, користати з їхніх думок, переживань, помічень, з їхнього життєвого досвіду і дороговказів та духово-культурного і цивілізаційного надбання віків. Як добра і корисна книжка виховує, кріпить на дусі, гартує, освідомляє і приготовляє молодь до життя, так знову зла книжка розніжнює, ослаблює волю, притьмарює ум, розбуджує і загострює змислові похоті й налоги, неначе той наркотик, опій, а тому є шкідлива і погубна для молодих душ. Таких книжок молодь мусить вистерігатись

Також не треба бути книжковим молем і поза книжкою не бачити і не чути бючок і голосу життя та клекоту борні. Бо тоді людина стає нездібною і неприготованою до життєвих змагань, потрясень і бур, але, неначе той старинний Діоген у бочці, не буде розуміти життя і зі свічкою знання буде блукати мов сновида по торговицях життя, чи буде потопати в хмарах життєвих теорій, доктрин.

Змислу боротьби і характеру не можна набратись із книжок, але в безпосередній зустрічі з життям, в зусильній праці. Тому знання не для самого чистого знання, але книжка і знання має бути одним із засобів приготування до життя та до практичного применення і використання у житті і в праці для Добра Справи всього того, що доброго знайшов та навчився із книжок. Нестримна, жагуча, залізно-тверда воля, сильний характер, велика ідея, євангеліє віри, книга знання і меч боротьби, — ось дороговкази для української молоді.

Кінчимо словами бувшого секретаря фашистівської партії, Тураті: „Молодці, що завтра будете панами свойого життя і відважним кроком підете назустріч суворої долі, побіч книжок хай буде вам дорогим, близьким і кріс. Якби ви знали, якою розкішю є стискати його в дужій жмені, якби ви відчували разом зі мною, що є хвилини в історії, коли зброєю треба розірвати вузол складних питань".

Молоді поручаємо перечитати й основно перестудіювати творчість Т. Шевченка, його характер, ідеї і життя з належним підходом; твори Лесі Українки, поетки чинної, невгнутої волі, енерґії сили і боротьби, відповідну літературу про Хмельницького і Хмельниччину (пр. „Україна на переломі" — В. Липинського і т. д.); про Мазепу і Мазепинців (пр. І. Борщак і Р. Мартель: „Мазепа"; І. Борщак: „Григор Орлик, великий мазепинець" і т. п.); про визвольні змагання українського народу в 1917 рр. (пр. „Листопадові дні" та інші вид. „Червоної Калини") та інших народів (пр. „Деякі перепони революцій в Італії" Й. Моцціні, „Під ярмом" — І. Вазов, „Шлях велитнів" П. Бенуа і т. п.), як досвід і приклади визвольної боротьби і державницького будівництва; дальше твори Стефаника, „поета твердої душі" (пр. „Сини", „Межа", „Земля" і т. д.), М. Черемшини; із західньо - европейської літератури: Кіплінґа, поета енерґії, сили і боротьби, суворого закона джунґлів (пр. „Книга джунґлів"), Джека Лондона, письменника жагучої волі боротьби, трудів, пригод, перемоги насолоди ризиком (пр. „Морський вовк" і т. п.), Кнута Гамсуна, Данта („Божеська комедія"), Ґете (Фавста) Шекспіра й інших.

(„Пробій").

ГОЛОСИ ПРО СПРАВИ У. Н. СОЮЗА.

РЕФОРМА У. Н. СОЮЗА.

Реформа — це важна справа. І тому ще нині багато членів дискутують про реформу.

Ті, що проти реформи, виразно говорять, що це чистий „грабунок" старих членів. Навіть на конвенції можна було чути такі голоси.

Ті, що за реформу, кажуть, що без неї наша організація довго істнувати не могла, і що така реформа мусіла прийти, скорше чи пізніше.

А члени, що слухають цих аргументів, потакують. Говорить хто за реформу, — його правда; говорить проти реформи, — і цього правда.

Реформа належить до справи фінансової і як таку мусимо її обговорювати з того боку. Не всі ми фінансисти, але всі маємо здоровий розум і тому розбираймо цю справу тим розумом.

Зачнім дискусію з розумового боку. Ви і я вже старші і думаємо, що нам велика кривда, як мусимо платити кілька центів місячно більше.

Правда, нас болить. Але з другого боку возьмім справу своїх дітей. Ми, старші, сподіваємось попрощатися з цим світом у короткім часі. Наші діти молоді, мають надію жити десятки літ, і коли вони будуть належати до Союза, то мусять платити ті десятки літ, заки їх родина зможе дістати посмертну належитість.

Що вони мають робити? Їх також буде боліти, як вони знають, що відповідно до старої системи вони мусітимуть платити почасти за нас, старших.

Та вже моя дитина можеб і згодилася за мене платити, а ваша за вас; але ані моя, ані ваша дитина ніколи не згодяться платити за батька іншої дитини!

І в тім то ціла біда. Як саме вдоволити обидві сторони, щоби наша організація істнувала й розвивалася?

Наші діти будуть належати до Союза з двох причин: з патріотизму і для фінансової забезпеки. Але так, як два і два є чотири, так наші діти ніколи не згодяться бути членами Союза, як місячні вкладки будуть несправедливі. Несправедливість в організаці — це найбільша руїна.

Справа дуже ясна і зрозуміла. Пожалуємо старших, — покривдимо молодших. Тому ми мусимо бути справедливими, бо інакше наша організація потерпить.

Правда, що ми, старші, любимо, щоби все було по нашому. Навіть дуже часто будемо сваритися до пізної ночі, щоби тільки на своїм поставити.

Будьмо розсудними. Це наша організація і наших дітей. Все те, що зробимо, добре чи зле, позіставимо своїм дітям. А я певний, що ані один з нас не бажає, щоби зробити зло своїй дитині.

Будьмо патріотами і добрими батьками.

Антін Пашук.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

РОДИЧІ Й ДІТИ.

Щасливий батько і щаслива мати, що мають добрі діти. Щасливі родичі, котрих діти кінчать високі школи, стають лікарями, адвокатами, священиками, інжинірами чи якими іншими професіоналістами, Тішаться ними батько й мати та ввесь нарід. І на сторінках наших ґазет появляються вістки про покінчення вищих шкіл такими дітьми. Тішиться нарід нашою наростаючою інтеліґенцією, бо чим більше інтеліґенції має нарід, тим вищу він має культуру й освіту, тим краще він жиє, тим лекше він добивається свого в світі. Тішиться передовсім український нарід, котрий попри звичайні цили інших народів має ще добути собі самостійність, власну державу.

Та не всі родичі тішаться своїми дітьми. Не всіх родичів діти виховуються як слід і виходять у люди, як цього бажають собі родичі. Часто родичі сильно розчаровуються в своїх дітях. Як вони були малі, родичі ждали від них найкращих успіхів у науці й життю, мріяли, що колись діти наберуться розуму та може стануть підпорою їх старости. Вони не жалували дітям ніякого видатку. Вони працювали на діти, не доїдаючи, не досипляючи. Та не повелося деяким родичам. Діти підросли, не хотіли вчитись, або вчились, але родичів не шанували. Деякі діти зійшлися з найгіршим шумовинням вулиці, а деякі кінчили в арештах, навіть у досмертних вязницях і на електричнім кріслі.

Ми часто винуємо за те родичів, але не бачимо, що родичі таких дітей певно такого собі ні бажали, що й вони робили все, щоби їх діти були якнайліпші. Треба нам пригадати собі, що нашому іміґрантови, який тут жиє, дуже тяжко виховати свої діти як слід, бо як він іде до роботи, то лишає дитину без батьківської опіки, а діти, вийшовши зі школи, виходять на вулицю та вчаться цього всього, чого вулиця може навчити. Вулиця, як демон, пожирає дитину. Через неї пропадає все добре, що дитина вчиться в родині чи в школі. Лише мало дітей не піддаються вулиці та здоровим розумом розбирають усе, що чують і бачать на вулиці.

Кажуть також, що є діти з природи добрі, а є знов діти, на яких і цілий ліс вирубай, то їм нічого не поможе. І чи дитина добра, чи зла, цього теж часто не можна вгадати. І як батьки бачать, що дитина починає зле вестися, вони шукають способів, якби цьому зарадити, але не все попадають на добру дорогу. Вони хочуть, щоби дитина вчилася добре, вони підсувають їй добру книжку, добру ґазету, добре товариство, але не кожда дитина приймає те добре, яке їй дають родичі. Школа, церква, ґазета, книжка, організація — все це дає дітям нагоду навчитись добра, але в нас таких добрих інституцій та людей мало, тому й не диво, що багато дітей попадають під вплив улиці та загибають для себе, родичів і народу.

М. Костів,
Озон Парк, Н. Й.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Мешкання підчас Українського Тижня. Проф. Пікар в Українськім Павільоні.

Піддаємо під увагу всім делеґатам на Зізди, що мають відбутися в Шікаґо підчас Українського Тижня, тобто між 14 і 20 серпня, як також іншим гостям, які вибираються на той час до Шікаґо, щоб вони негайно давали знати до Української Виставової Корпорації про свій приїзд та його дату. Як вже оголошувалося в пресі, при Українській Виставовій Корпорації зістав свого часу заснований спеціяльний Гостинний Комітет, який тримає евіденцію всіх вільних кімнат по українських родинах міста Шікаґо. Метою цього Комітету є забезпечити українським гостям чисте, вигідне й дешеве помешкання підчас їх побуту в Шікаґо. Треба памятати, що ціни по готелях є досить дорогі, що при великім напливі людей зпоза Шікаґо є цілком природною річю. Українська Виставова Корпорація бере під увагу нинішній тяжкий економічний стан і хоче заощадити нашим людям непотрібні видатки.

Спеціяльно просимо всіх тих, хто вибирається більшими гуртками, давати знати вчасно про великість гурту, який мав би наспіти, та про точний день його прибуття. Звертаємося також до делеґатів на Зізди молодіжи, жіноцтва і професіоналістів, щоби вони вже тепер зголошувалися до Корпорації, бо число вільних кімнат є будь-щобудь таки обмежене.

Зізд молодіжі, як відомо, призначений на дні 16-го і 17-го серпня, Жіночий зізд на на день 15-го серпня, а зізд професіоналістів на день 18-го серпня. На той самий день, 18-го серпня, скликає пан В. Авраменко зізд українських танцюристів.

Український Тиждень буде відкритий у понеділок, 14-го серпня, і треватиме до неділі, 20-го серпня, включно. 17-го серпня відбудеться урочисте приняття Українців Світовою Виставою. Це торжество буде мати місця в „Гол оф Саєнс". День 19-го серпня вибрано як **„Український День"**. Протягом цілого тижня в павільоні будуть відбуватися спеціяльні програми, святкування і бенкети.

* *
*

Відважний дослідувач стратосфери, проф. Пікар, який саме тепер перебуває в Шікаґо в звязку з проєктом нового лету до надатмосферичних височин, уже три рази відвідав Український Павільон на Світовій Виставі. Кождого разу цей відомий дослідник і вчений, якому в його відвідинах товаришив його брат, довший час спинявся перед нашими експонатами, уважно розглядав прекрасні, виставлені в Павільоні, ручної роботи мапи України і видко, дійсно інтересувався здобутками нашої культури, бо нераз робив у своїм нотесі помічення олівцем.

Згадані мапи, як відомо, випрацювала Українська Академія в Подєбрадах. Майстерність, з якою вони виконані, постійно звертає на себе увагу відвідувачів нашого павільону. Так цими днями представники Великого Шікаґовського Музею ім. Юлія Розенвальда звернулися до Української Корпорації з листом, у якім просять Корпорацію, щоби по закінченню Вистави передати Музеєви наші мапи, які заряд Музею обіцяє виставити на гарному й видному місці, так, щоби відвідувачі Музею могли завше добре її бачити і в той спосіб інформуватись про Україну.

Чимало заходять до Українського Павільону і Поляки. Декотрі з них отверто захвалюють досягнення Українців на Світовій Виставі, інші — цілком природно — сваряться за етноґрафічну мапу!

Десятки тисяч звичайних відвідувачів, тої пересічної американської маси, що від рана до вечера „оббиває пороги" павільону, інтересуються хто цим, хто тим. Багато людей цікавляться нашими вишивками (і купують їх чимало), дехто спиняється найбільше коло деревляних виробів. Еліта йде дивитися на твори Архипенка і радо платить 10 центів за вступ, який заряд нашого павільону каже собі платити за оглянення творів нашого великого мистця.

Ukrainian Chicago World's Fair Exhibit,

9300 Cottage Grove Ave.,

Chicago, Ill.,

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

На допомогу Українському Павільонови.

На пікніку „Чорноморської Січи", що відбувся в неділю, 30 липня, в Мейвуд Ґров, Ню Джерзі, на заклик гр. Н. Петришина зложено 15 долярів на допомогу Українському Павільонови на Світовій Виставі в Шікаґо. По 1 дол. зложили: Н. Петришин, І. Микитка, В. Жуковський, Т. М. Томчук, К. Коблян та П. Жуковська. Решту зібрано дрібними датками.

Н. П.

— Ольдзю, — каже при сніданні чоловік до жінки — виглядаєш нині як рожа...

— А, дякую, дякую, — усміхається жінка — я не уявляла собі, що ти вмієш бути такий ввічливий.

— Зараз, зараз, позволь мені докінчити! Я хотів сказати, що виглядаєш як рожа, яка від двох тижнів стоїть у фляконі без води!

ПРОТОКОЛ.

З XVIII. КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО СОЮЗА

що відбулася в Дітройт, Міш., в днях 15—20 травня 1933 року.

(29)

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ КОНВЕНЦІЇ.

This plan was adopted by the Society and the rates calculated in 1915 were based upon the National Fraternal Congress Table of Mortality with 4% interest. It was, necessary, of course, to establish liens against the certificates of members who did not agree to pay the new rates at their then attained ages.

The plan has worked out about as expected. Since 1915 the mortality of the Society has continually been in excess of 100% of the National Fraternal Congress Table. In 1932 it was 128%; in 1931, 103%; in 1930, 119%; and in 1929, 133%. Despite this excess mortality, however, the reserves forfeited in connection with lapsed certificates, enabled the Society to continue on a satisfactory basis and, in fact, to build up a substantial surplus over the liabilities required by the National Fraternal Congress Table.

Such a condition, however, was particularly unsatisfactory for two reasons. In the first place, no Society can feel very comfortable when it realizes that in order to continue, it is necessary for a large number of members to drop their certificates each year and forfeit reserves to make up deficiencies on those members who continue. Obviously, under such circumstances, it is necessary for the Society to continually obtain a large number of new members to take the place of those withdrawing. Otherwise, the membership might be reduced to such small numbers as to make the continuation of the Society impossible. In the second place, laws have now been passed by practically all States prohibiting Fraternal Societies from paying any withdrawal values to members unless their rates and reserves are based on a table at least as high as the American Experience Table. Thus, the Society not only could not afford to pay any cash value, but even if it could so afford, it would not be permitted to pay such values nor would it be permitted to make any loans to members.

This latter point became of particular importance in the last two or three years coincident with the general depressed economic conditions and the large and increasing amount of unemployment. Your officials, therefore, asked us if there were not some way by which the Society could make loans and pay cash values to the large number of members who were becoming in dire need of such financial assistance. To accomplish this, it was, of course, necessary to provide for reserves based on the American Experience Table of Mortality and in order to accumulate such reserves, a rerating was necessary.

Acordingly, last year, after numerous discussions, your Supreme Officers and our office worked out a plan for rerating the certificates which were still in the basis of the National Fraternal Congress Table. While the immediate purpose behind the reorganization plan was to enable the Society to make loans and pay cash surrender values, I think it is still more important that the change will result in placing the Society on a scientific basis which is undoubtedly sound and which we would have liked to adopt back in 1915.

I do not know how many of your members have voluntarily adopted the new plan. Eventually, however, and by that I mean within two or three years, it will be necessary for all of the members to transfer to the new basis as the Society cannot safely continue for any length of time with part of its business on the American Experience Table. This is for the reason that the new plan makes it possible for any member to transfer to the American Experience class and to secure a cash surrender value. There will therford be no future profits to the Society from lapsed certificates and the excess mortality which would be experienced on the group which remain on the National Fraternal Congress rates, would constitute a continuous and substantial loss to the Society.

The adoption of this plan and the transfer of the present membership to the new basis, will constitute a most important and constructive step in the history of the Society. For many years we have felt that the National Fraternal Congress Table was not a satisfactory basis for your life insurance premiums and that sooner or later it would be necessary for you to amend your bylaws and rerate these certificates. Even while Mr. Yadlowski was alive, this matter was discussed with him many times and we have discussed it from time to time with your Supreme President and with Mr. Kashtaniuk and Mr. Slobodian. These two Officers particularly have given a great deal of thought and attention to this matter and are thoroughly familiar with all of your problems and realize what must be done to make the Ukrainian National Association a permanent institution.

During the last few weeks you have undoubtedly heard and read a good deal of discussion about the life insurance moratorium. Insurance Commissioners of most of the States found it necessary to make rulings prohibiting the payment of cash surrender values or the making of policy loans in excess of a specified amount, usually $100, and only when the policyholder could show that he was in urgent need of the money. These rulings do not apply to fraternal societies, hence they will have no effect on the Ukrainian National Association. They were made necessary in the case of life insurance companies because through some unreasonable fear or other cause, a tremendously large number of policyholders were applying to the Companies for cash loans and cash surrender values, many apparently with the idea of simply hoarding the money. In connection with the moratorium, much stress has been given to the fact that the prime and most important function of a life insurance company is to pay death claims. The making of loans and the payment of cash surrender values is only a secondary function but to those policyholders who are in dire need of financial assistance due to the present stringent economic conditions, it is a very important function.

Under your new plan, the Society will be able to make loans and pay cash surrender values. I wish to emphasize just as strongly as possible, however, the point that all members who can possibly do so, should keep their insurance in force for the full amount. I sincerely trust that no member will surrender his policy or borrow upon it unless he find it absolutely necessary to do so.

Life insurance companies and fraternal societies, in order to obtain the interest necessary to maintain their reserves, must invest part of their funds in mortgages, bonds and other securities. One of the reasons for the moratorium was the fact that the enormous demands for cash surrender values and policy loans would have required many of the companies to sell large amounts of their securities which, of course, at the present time, would have to be sold at a substantial loss. You are to be congratulated on the fact that the financial end of your business has been extremely well handled and the Society today is in a very liquid position in comparison not only with other fraternal sacieties, but with almost any life insurance company. No doubt you may suffer some losses from mortgages which have to be foreclosed and from bonds which have depreciated in value, but I have no hesitancy in commending the quality of the investments made by the Society.

In conclusion, I can say that when your Society is completely rerated, I consider that you will be one of the strongest fraternal insurance organizations in the United States and I predict for you a very successful future.

If there are any questions which you want to ask me, I shall be more than glad to try to answer them for you because I realize that you are interested in the same thing that I am, namely, making the Ukrainian National Association into the best life insurance institution of its kind in the country.

Lee J. Wolfe.

По виголошеному звіті головного асекураційного дорадника Союза предс. конвенції звернувся до присутніх делеґатів та візвав їх ставити запити до Л. Дж. Вулфа, але лише в таких справах, які можуть до нього відноситися.

Дел. 271 відділу запитує актуарія Вулфа, чому старі члени, які виміняли свої грамоти, платять більше, ніж ті, котрі щойно вступили. Актуарій Вулф відповідає, що тут треба брати під увагу ріжні обставини, наприклад таке: Член, який був у Союзі давніше, при виміні старої грамоти на нову не мусить піддаватися лікарським оглядинам, а через це наражує орґанізацію на більше ризико ніж новий член, якого перед приняттям мусів оглянути лікар.

Дел. 14 відділу ставить запити: чому табельки Союза є дорожчі від інших асекураційних компаній, дальше, чи зможе Союз платити дивіденди, а вкінці, чи можна булоб змінити табельки в новім роді обезпечень у той спосіб, щоби мати ріжні табелі, а не так, як тепер є. Актуарій відповідає, що такі орґанізації як Союз і інші подібні не можуть конкурувати з великими асекураційними компаніями, які мають сотки тисяч або і міліони членів. Щодо дивіденди, то, на його думку, під теперішню пору її не можна буде платити. Але є надія, що в будуччині при кращих обставинах і це можна буде завести. В кождому випадку такої дивіденди не можна би було платити готівкою, бо це було би протизаконне, а тільки в формі, наприклад, заплачення одномісячної вкладки за члена на протязі року. Дальше він уважає, що при такому числі членів, яким Союз тепер розпоряджає, одна табеля при виміні грамот була зовсім вистарчаючою, а робити ріжні табелі, це було би потягнуло за собою великі видатки.

Дел. 234 відділу ставить актуарієви запити в таких справах, які вже передтим були вияснені.

Предсідник конвенції уділяє слова д-рови Кібзеєви, який представив конвенції суддю Найвищого Суду, пана Бушнела. Він то зложив привіт від міста Дітройт для конвенції Союза. У свойому привіті він підкреслив ті великі та цінні прикмети, які ціхують Українців, а саме велику любов до свободи та витревалість у намічених плянах. Ті цінні прикмети стають частинним набутком також для американського народу.

По тім слідували дальші запити.

Дел. 98 відділу звертає увагу на одну велику ріжницю між вкладками в табелі, а саме на стороні 65 чорної книжки рат місячна вкладка для 52-літнього члена в клясі W на $500 виносить $4.14. Актуарій пояснив, що це друкарська помилка, і замісць $4.14 має бути $2.14.

Дел. 42 відділу ставить формальний внесок, щоб делеґати запитували актуарія тільки у важних питаннях та не забирали часу маловажними справами.

(Дальше буде)

ПРОТОКОЛ

З НАДЗВИЧАЙНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКР. НАРОДНОГО СОЮЗА,

яке відбулося в днях 14 і 15 липня 1933 року в домі У. Н. Союза під ч. 81—83 Ґренд Стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж.

(3)

Голова контр. комісії адв. О. Малицький: Ми ставимо до редактора такі вимоги, на сповнення яких потрібно і багато часу і великого знання. Ми бажаємо собі, щоби редактор був і лідером і громадським діячем і добрим редактором, а при тім усім говоримо про зменшування заробітної платні. Ми пригадуємо собі, що таке саме було і з платнею членів екзекутиви. Перед конвенцією були проєкти, щоби їх платню знизити, та на конвенції делеґати переконалися, що така знижка може піти скорше в некористь, ніж у користь організації, і тому майже ніяких змін не перевели. Зменшили лише платню рекордовому секретареви. Отже руководячись рішенням конвенції в справі платні членів екзекутиви, ми повинні поступити таксамо і з платнею редакторів, а саме, не зменшувати її. Зміни в редакції треба поробити хіба в тому напрямку, що відповідальним редактором повинен бути д-р Мишуга. Щоби часопис міг бути удержаний на відповідному рівні свойого призначення, то цього ми певно не осягнемо редукуванням редакційних сил. Для такого часопису як „Свобода", яка є дневником, трох редакторів зовсім не є забагато. Ми з одної сторони домагаємося поліпшити ґазету, а з другої знов хочемо редукувати потрібні сили. Таке домагання є нельоґічне і неконсеквентне.

Радний Ст. Слободян заявляється за те, що зміну в редакції треба конечно перевести, бо фактом є, що між членством є нарікання, а з тим і домагання зміни. Однак переводячи зміну, треба глядіти на те, щоб ті зміни були корисні для організації.

Радний Іл. Гузар завважує, що якраз тепер іде мова про вибір і назначення платні редакторам, а тому краще булоб, якби редактори не були присутні підчас такої дискусії, бо може в салі знаходяться такі урядники, які в присутности редакторів не мають відваги висказувати свобідно свої думки. Коли ті справи вже будуть порішені, тоді можна буде покликати до участи нарад тих редакторів, які нами будуть вибрані. Після цього редактори вийшли з салі засідань.

Гол. контрольор А. Пашук ставить внесок, попертий радними О. Придун і А. Шаршонем, щоби **зменшити теперішне число редакторів з трох на двох.** Цей внесок перейшов більшістю голосів.

Справа додаткової анґлійської сторінки у „Свободі".

Предсідник М. Мурашко, представляючи ту справу, завважує, що це діло трудне і складне, а тому треба добре застановитись над його переведенням. Ми маємо конвенційну ухвалу, що такої сторінки потрібно, а тепер треба нам вирішити, хто ту сторінку має редаґувати, як часто можна буде видавати ту сторінку, яким цілям вона має служити та як найкраще осягнути намічену ціль.

Предсідник М. Мурашко передає ведення зборів заст. предсідника, інж. В. Малевичеви.

Радний Г. Євусяк: Ми мусимо глядіти на введення додаткової анґлійської сторінки як на спробу, якої дотепер не роблено. Та спроба може показатися більше або менше успішною, однак ми її мусимо зробити. Але треба поступати обережно, бо це щось зовсім нове. Нам треба насамперед підшукати відповідну силу, і то таку, що моглаб не тільки вміти писати для молоді, але і бути здібною ту молодь орґанізувати. Доки такої сили не буде, то краще підождати, ніж братися зараз за діло, не будучи до нього підготованим.

На думку гол. контрольора Дм. Капітули, збори не повинні переводити ніякої ухвали щодо заанґажування нової сили до редакції. Редаґування анґлійської сторінки треба полишити тим двом редакторам, яких виберется, а замісць держати й оплачувати додаткову постійну силу в редакції, то краще постаратись дістати більше дописувачів з тутешньої молоді. Такі дописи моглиби заступити власне ту працю, якої ми сподіваємось від тої постійної редакційної сили. Це правда, що часопис може мати значний вплив на орґанізування молоді, однак того впливу не треба переціновати, бо фактом є що найбільшою перешкодою в орґанізуванню молоді є високі рати, і як ті рати не будуть знижені, то тоді і часопис багато не поможе.

Гол. контрольор А. Пашук поділяє думку Дм. Капітули, заявляючися також за те, що ще тепер не потрібно анґажувати третьої редакційної сили. Нам треба здержатись не тільки з анґажуванням третьої сили, але і з видаванням анґлійської сторінки. Тут в Америці вже одна інституція робила подібні спроби, і вони не дали бажаних результатів. А наша інституція вже також має одну невдалу спробу з діточим журналом. Маючи те на увазі, треба поступати дуже обережно, коли тепер маємо братись до другого експерименту. Ми повинні обмежитись до такого розміру часопису, як тепер є, принайменше до річного засідання гол. уряду. В міжчасі ми самі заохочуймо свої власні діти до писання в нашому органі. Збільшім насамперед число дописувачів в анґлійській мові, а тоді нам буде лекше рішитися, з кого вибрати ту нову редакційну силу, наскільки буде конечна потреба видавати додаткову анґлійську сторінку. Дописи, які тепер надходилиб від молоді, моглаб справляти та канцелярійна сила, яка тепер працює в адміністрації „Свободи".

Рек. секретар Дм. Галичин звертає увагу, що конвенція припоручила нововибраному урядови заанґажувати відповідну молоду силу для редаґування анґлійської сторінки, і тої ухвали треба держатись та її виконати. Не можна заперечити, що ця справа є трудна до виконання, коли брати під увагу, що серед Українців, тут роджених, не легко знайти відповідну кваліфіковану силу для такої праці. Та з цього не виходить, що ми вже не маємо братись до того діла. Як нема відповідно підготованої сили, то треба її виховати, навчити і підготовити. З дописів в анґлійській мові, які поміщувано в „Свободі", можна було завважити, що маємо тут кілька одиниць, які, хоч може не є кваліфіковані, то всетаки вони виказують певний талант, який, коли дасться йому нагоду і змогу, може на протязі якогось часу відповідно розвинутись. Та нагода може прийти тільки тоді, коли дотична людина буде постійно працювати в редакції та набирати там потрібного знання і практики.

Радний І. Ваверчак заявляється за те, щоби тимчасово заанґажувати двох дописувачів для анґлійської сторінки.

Радний Іл. Гузар: Ми хотіли би мати все дешево і добре. Це річ ясна, що нам потрібно якнайбільше дописувачів з тутешньої молоді, алеж додаткова анґлійська сторінка не може бути редаґована самими дописувачами. До цього потрібно постійної редакційної сили, яка відповідалаб за ту сторінку.

(Далі буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписана члениця відділу 50 У. Н. Союза, складаю щиру подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені допомоги з фонду допомогового в сумі $25, котрі у тяжкім положенню стали мені правдивим поратунком.

Марія Мендак.

—o—

Я, нижче підписаний член Братства св. Володимира, від. 130 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку всім урядникам У. Н. Союза за уділення мені запомоги з фонду запомогового в сумі $50, котрі мені стали великою помічю у моїм тяжкім положенню. Кличу всіх тих Українців і Українки, котрі ще не належать до У. Н. Союза, щоби не відкладали, а вступали негайно до нашої орґанізації і вписували свої діти, бо наша орґанізація помагає своїм членам у кождім тяжкім положенню.

Григорій Ґалецький.

МОЄ „Я".

Я до всякої науки
Надзвичайний талант маю,
Одно біда: що азбуки
Поскладати сам не знаю.
Діяч з мене все хороший,
Коби так умів читати!
Патріот щирий, лиш грошей
На ніщо не хочу дати.
Зате язик в моїм роті
Мов машиною ділає:
Всіх мішаю у болоті,
Хто мене не поважає.
От такі то одиниці
Свого „я" хочуть діпняти:
Теревенять небилиці,
Що і сором споминати!

Павло Романишин.

— Трицятьлітня жінка звичайно виглядає старша, ніж сороклітній мужчина. Як то може бути?

— Дуже просто. Трицятьлітня жінка звичайно має більше літ ніж сороклітній мужчина.

—o—

Портієр готелю: А в котрій годині маю збудити пана професора?

Професор: Я вже рано сам задзвоню, коли ви маєте мене збудити.

—o—

На виставі.

— А що, куме, хто на виставі був першим?

— Між рогатою худобою наш дідич, а між свиньми я.

—o—

У Старому Краю підчас долярової крізи питається приятель приятеля:

— Знаєш, навіщо чоловікові придається розум?

— Як то навіщо? Щож це за питання?

— Та на це, щоби виміняв доляри у відповіднім часі.

ЗЇЗД УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ.

На других зборах Ініціятивного Комітету Зїзду Українських Професіоналістів у Шікаґо рішено, щоб улаштувати зїзд українських професіоналістів підчас „Українського Тижня", 18 серпня, з такою програмою:

1) Привіти;
2) Український професіоналіст в Америці;
3) Наші націоналістичні завдання;
4) Українці в Америці й Европі;
5) Як затримати нашу молодь при українстві.
6) Український професіоналіст між своїми;
7) Наші недостачі;
8) Заложення Товариства Українських Професіоналістів;
9) Скільки нас тепер.
10) Наше жіноцтво й освіта;

Всі професії мають свої збори окремо.

На бесідників рішено просити: Миськова, Стечишина, Свистуна, Лучковича, Яцева, Гуменюка, Біберовича, Шумейка, Семенину, Андрейка, панну Бек і панну Гаврилюк.

Подану вище програму доповнимо ще тими бесідниками, які самі зголосяться з відчитами. Коли би в один день не можна було виконати всеї програми, зїзд продовжиться на два дні.

Просимо прибути на цей зїзд усіх українських професіоналістів, бо запрошення на зїзд можна було вислати тільки тим, яких адреси були відомі Ініціятивному Комітетови.

За Ініціятивний Комітет:

Кап. І. Г. Барабаш, предс.
д-р Г. Ґ. Скегар, секр.

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

(11)

Тарзан не надіявся того, що волохатий, як упав відразу приголомшений, то таксамо швидко опамятається й схопиться знову на ноги. Тепер уже волохатий увихнувся від удару Тарзана й між ними завязалась боротьба. Тарзан ухопив своїми залізними пальцями за руку волохатого. стараючися вирвати в нього з руки кий, але той не давався. Тарзан міцно схопив пальцями правої руки за горло волохатого, але горлянка того мало піддавалася стискови Тарзана.

Тарзан перший раз у життю стрів людську подобу, з якою він, здавалося, не встані справитися. Тарзан тиснув обома руками з усієї сили. Нарешті він побачив, що пальці правої руки волохатого розчепилися й кий полетів на землю. Разом з тим Тарзан почув, що в правій його руці горло волохатого все більше почало піддаватись. Тарзан чув, що він почав перемагати отсю потвору, яка визначалася такими міцними мязами й страшною відпорністю.

Та ось Тарзан почув, що його руки мліють уже, а волохатий пручається ще з великою силою. Нарешті волохатий почав добуватися зпід Тарзана й Тарзан не стямився, як волохатий був на ньому. Тепер уже Тарзанови треба було боронитись, а не нападати. Він не переставав тримати волохатого за горло, але вже не міг стискати його, як перше, з залізною силою. Волохатий навіть був вирвав своє горло з пальців Тарзана й встиг кілька разів дихнути повними грудьми.

Та Тарзан ужив усіх способів боротьби, які він знав, і нарешті знову схопив волохатого за горло, але і той також стиснув Тарзана так, що годі було йому випручатися. Тепер почалася між ними боротьба на час, себто, хто довше витримає, то той переможе. Тарзан побачив, що ніщо не перешкаджає їм докотитися до глибокого потока й тому він почав котитися туди зі своїм противником. Той пручався, але не зміг утримати Тарзана й вони обидва пірнули під воду.